

Новата правна рамка и ролята на регистрираните одитори срещу измамата „пране на пари“

Атанаска Филипова-Сланчева*

Резюме: Този доклад прави оценка на изискванията за борба с прането на пари в светлината на новата директива на ЕС – Четвъртата директива срещу изпирането на пари и очаквания ефект за българските регистрирани одитори. Директивата е одобрена на 20 май 2015 г. и утежнява правилата за държавите-членки на ЕС по отношение на борбата с изпирането на пари. С новата регулаторна рамка борбата с прането на пари и борбата с финансирането на тероризма достига нови висоти. Участието и ролята на определени професионални групи, сред които и регистрираните одитори, се разширяват и предизвикват тяхната дейност и професионална практика.

Анализът позволи да се потвърди, че по отношение на правната рамка България е транспонирала повечето от регулаторните изисквания на ЕС. Регистрираните одитори в България прилагат стриктно разпоредби от Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ). Налице е и етичен кодекс, приложен към всички регистрирани одитори, членове на ИДЕС – Етичен кодекс на професионалните счетоводители. Ключово място за нормативно съответствие на дейността на регистри-

* Атанаска Филипова-Сланчева е доктор, доцент в категория „Счетоводство и анализ“ на УНСС.

раните одитори и спазване на изискванията на ЗМИП и ЗМФТ заемат и Единни вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансиране на тероризма.

По отношение на новата Четвърта директива, тя е транспонирана в Проекта на ЗМИП, който се очаква да влезе в сила от началото на 2018 г. Новите законодателни изисквания (комплексна проверка на клиентите; оценка на риска от изпиране на пари; разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти и др.) ще наложат сериозни предизвикателства за сектора. Следва да се отбележи, че в законопроекта не всички от прилаганите мерки са лесно приложими, обективни и очакванията са за още по-голяма административна тежест. Необходимо е прецизиране на текстовете и внимателен анализ, за да може новите мерки да бъдат максимално ефективни и ефикасни и отчитайки максимално спецификите на външния одит.

Ключови думи: пране на пари, Четвъртата директива на ЕС, регистриран одитор.

JEL: M42, M48, K220.

1. Въведение

Прането на пари може да се дефинира като подход за скриване на криминалния произход на парите чрез вкарване на парите във финансовата система, като

по този начин се легитимират и разкъсват връзката с незаконните действия (Reuter and Trueman, 2004). Schneider (2004) твърди, че има три основни цели на изпирането на пари, които биха могли да бъдат обобщени като изразходване на незаконно получени пари в официалната икономика, като същевременно се скрият всички следи от незаконни дейности.

Процесът на пране на пари се приема, че е разделен на три стъпки според Reuter and Trueman (2004), Schneider (2004), Masciandaro et al. (2007). Първата стъпка се определя като „пласиране“, т.е. сивите пари влизат във финансовата система, обикновено чрез вноска по банкови сметки (Schneider, 2004). Втората стъпка в процеса е „наслояване“ – изтриването на незаконния произход на изпраните пари. Третата стъпка в процеса е „интеграция“, което означава, че парите ще бъдат интегрирани обратно в легалната финансова система.

Работната група за финансово действие (FATF), която е междуправителствен орган, определящ стандартите в борбата срещу прането на пари, твърди, че „успешното пране на пари вреди на целостта на цялото общество и подкопава демокрацията и законността“ (<http://www.fatf-gafi.org/pages/aboutus>). Прането на пари подхранва продължаването на престъпни дейности (FATF, 2006).

В България, както се смята, че е валидно за повечето страни по света, прането на пари е сериозен проблем. Струва си да се отбележи, че мащабът е труден, ако не невъзможен, да бъде определен (FATF, 2012).

Процесът на изпиране на пари е толкова сложен, че не може да бъде премахнат. Въпреки това, през последните десетилетия сериозни усилия, както на международно, така и на европейско и национално равнище, са налице за ограничаване на тези явления. Бяха установени Международни и европейски насоки и практики за борба с явлениято, като например контрол на сметките и откриване на подозрителни сметки.

Има сравнително малко проучвания за прането на пари и очакваната роля на независимия външен одитор за превенция, особено в българския контекст. Липсата на съвременни и представителни изследвания може би се обяснява с факта, че ролята на одитора в този контекст невинаги е била очевидна, тя не се отличава по отношение на други професионални групи, които имат задължения за докладване.

Одитът представлява проверка и верификация на предоставената от фирмата финансова информация (Abel et al., 2001; The Audit Quality Forum (2005); Grumet, 2006). Съответно, имайки предвид одиторския поглед върху бизнеса на фирмата, ролята им в борбата с икономическата престъпност, както е посочено от Бюрото за икономическа престъпност, е от първостепенно значение.

От друга страна, както е обобщено от различните автори, съществуват съществени пропуски в очакванията към одиторите и със сигурност за проследяване на прикрити дейности или такива, които не оказват влияние върху одитираните финансови отчети (напр. Clarke, 1990; Melnik, 2003). В тази връзка, He (2010) предлага одитора да докладва на саморегулиращия се орган като решение на дилемата за загуба на клиент в случай, че докладва подозрения за изпиране на пари към отговорните органи.

Според Larsson (2005), одиторите не искат да станат „информатори или представители на държавата“, тъй като това би подкопало доверието и независимостта на одиторите.

В обобщение, налице са противоречиви мнения по отношение прането на пари и независимия външен одит като ефективен механизъм за разкриването му. Вменяването на отговорности на регистрираните одитори за предприемане на мерки срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма е спорно.

2. Правна рамка в ЕС, свързана с прането на пари

Правната рамка в рамките на ЕС по отношение на изпирането на пари и финансирането на тероризма се основава до голяма степен на международните стандарти, приети от Специалната група за финансово действие (FATF). Работната група за финансово действие (FATF) е междуправителствен орган, създаден през 1989 г. FATF определя стандарти и насърчава ефективно прилагане на закони, регулаторни и оперативни мерки за борба с прането на пари, финансирането на тероризма. Членовете на FATF включват повечето западноевропейски страни, както и други основни икономически сили като Бразилия, Австралия, Китай, Япония, Русия, и др. Европейската комисия също членува във FATF.

ЕС разви рамката си през последните десетилетия, тъй като правилата и обхватът се развиха и разшириха, като адресираха възможните пропуски. Първите елементи са въведени чрез приемането на Директива 91/308/ЕИО (Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2001 г. за изменение на Директива 91/308/ЕИО относно превенцията на използването на финансовата система за целите на прането на пари) на Съвета от 10 юни 1991 г. Допълнително се разшири обхватът изпирането на пари с Втората директива за борба с прането на пари (2001/97/ЕО (Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2001 г. за изменение на Директива 91/308/ЕИО относно превенцията на използването на финансовата система за целите на прането на пари)). Втората директива от 2001 г. добавя нови видове престъпления, за които се отнасят постановленията, и разширява техния професионален обхват, като включва одитори, адвокати, счетоводители, нотариуси, управители на казина и агенти по продажбата на

недвижимо имущество. Също така постановява необходимостта от установяването на финансово-разузнавателни служби (ФРС), на които да се декларират съмнителните трансакции.

С Директива 2005/60/ЕО (Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Текст от значение за ЕИП) относно предотвратяването на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма (Трета AMLD), се цели защита стабилността, целостта и стабилността на финансовата система, срещу рисковете от изпирането на пари (ML) и финансирането на тероризма (TF).

На 5 юни 2015 г. в Официален вестник на ЕС беше публикувана Четвъртата директива на Европейския съюз срещу изпирането на пари (Директива ЕС 2015/849 (Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (Текст от значение за ЕИП))). Новата директива разширява и заменя действащата понастоящем Трета директива срещу изпирането на пари. Всички държави членки са задължени да я транспонират в националното законодателство до 26 юни 2017 г. Водещи за разработването на новата директива са преразглеждането на препоръките на FATF през 2012 г., докладът на ЕК относно третата директива срещу изпирането на пари, публикувана също през 2012 г.

За да се укрепят възможностите на държавите членки за борба с прането на

пари и финансирането на тероризма и да се подобри последователността, новата директива въвежда няколко важни промени:

- Въвеждане на регистър на действителния собственик (UBO) – точна и подходяща информация за собствеността на всички лица, попадащи под съответните национални юрисдикции. Цел – повишена прозрачност;
- Рисково-базиран подход – механизъм за идентифициране и свеждане до минимум на рисковете, свързани с прането на пари и финансирането на тероризма;
- Обхват на комплексна проверка на клиента (КПК) – обхватът на комплексна проверка на клиента е разширен в сравнение с Трета директива по отношение на обстоятелствата, които налагат КПК;
- Видни политически личности (PEPs) – изяснено определение и разширен списък на категориите лица, които биха могли да бъдат третирани като PEPs. Членовете на управителните органи на политическите партии, директорите, заместник-директорите, членовете на борда на международни организации са включени в списъка;
- Участие на трета страна – всички задължени субекти имат право да упражняват ливъридж върху възможностите за спазване на изискванията за комплексна проверка на клиента от трети страни;
- Прилагане – подробни разпоредби относно формите на санкциите и минималните мерки.

В борбата с прането на пари в Европа са ангажирани и институции, агенции на Европейския съюз, но и други организации като Съвета на Европа.

3. Регулаторна рамка в Р. България, органи и институции

Българският режим по отношение пре-

готвяване на изпирането на пари се основава на законодателството на ЕС и директивите за пране на пари, приети в рамките на ЕС. Директивите на ЕС относно прането на пари създават рамка, чрез която държавите членки могат съвместно да предприемат действия срещу прането на пари, тъй като се твърди, че изпирането на пари често се извършва на международно равнище, което означава, че предприетите на национално равнище мерки ще имат ограничени последици.

Законът за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) [10], който е изменен многократно от 1998 г. с последна промяна от окт. 2016 г. (изм. ДВ. бр. 81 от 14 октомври 2016 г.), обхваща правната рамка, която касае прането на пари.

ЗМИП определя мерки за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари, както и организацията и контролът по тяхното изпълнение. ЗМИП се допълва от Правила за прилагане на закона за мерките срещу изпирането на пари (ППЗМИП). С последната промяна на ЗМИП се въвеждат разпоредбите на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм и Директива 2006/70/ЕО на Комисията относно установяването на мерки за прилагане на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на определението „видни политически личности“ и техническите критерии за процедурите по опростена проверка на клиентите и за изключения поради финансова дейност на случайна или много ограничена база.

Член 16 от ЗМИП и член 17 от ППЗМИП задължават задължителните субекти да приемат вътрешни правила за контрол и предотвратяване на изпирането на пари.

По отношение на финансирането на тероризма, на 5 февруари 2003 г. Народното

събрание прие Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ). Целта на закона е предотвратяване и разкриване на действията на физически лица, юридически лица, групи и организации, насочени към финансиране на тероризма.

ЗМФТ обхваща различни определени не-финансови предприятия и професии (органи за приватизация, обществени нотариуси, политически партии, спортни организации, търговци на оръжие, петрол и петролни продукти, лизингови предприятия, предприятия за колективно инвестиране, инвестиционни посредници и управляващи дружества, пенсионно осигуряване дружества, профсъюзи и професионални организации, юридически лица с нестопанска цел, частни съдебни изпълнители, между другото) одитори.

ЗМИП и ЗМФТ осигуряват широко покритие и правна рамка, която включва изискванията на FATF и дори ги надвишава.

Държавната агенция за национална сигурност играе решаваща роля в процеса на борба с прането на пари. В своята структура, ДАНС има специализирана административна дирекция за финансово разузнаване (<http://www.dans.bg/bg/msip-091209-menu-bul>). Специализираната административна дирекция „Финансово разузнаване“ – ДАНС (САД ФР-ДАНС) осъществява функции за защита на интегритета на финансовата система. САД ФР-ДАНС събира, съхранява, разследва, анализира и разкрива финансово-разузнавателна информация при условията и по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ). ДФР сътрудничи с FATF (Специализирана финансова група за действие) и MONEYVAL (Комитет на експертите по оценката на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма). MONEYVAL е създадена през 1997 г. като организация, разработваща мерки в рамките на държавите-членки на Съвета на Ев-

ропа срещу прането на пари и финансирането на тероризма; оценява и препоръчва за постигането на ефективни системи.

4. Роля на регистрирания одитор

Правната основа за одитната дейност в България се осъществява в рамките на държавна регулация и професионални стандарти. В сила са следните закони:

- Закон за счетоводството;
- Закон за независимия финансов одит.

От 2008 г. Законът за независимия финансов одит е хармонизиран с Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети. Само със статут на одитори имат право да извършват задължителни одити на финансовите отчети.

Професионалните стандарти включват: Международни счетоводни стандарти – МСФО и МСС; Национални счетоводни стандарти за финансовите отчети на малките и средните предприятия; Международни одиторски стандарти; Етичен кодекс на професионалните счетоводители.

Съгласно Закона за независимия финансов одит, „Независим финансов одит“ е съвкупност от необходими и взаимосвързани процедури, определени от Международните одиторски стандарти, въз основа на които се изразява независимо мнение относно достоверността във всички аспекти на същественост на финансовите отчети, изготвени в съответствие с българското счетоводно законодателство. Регистрираните одитори и Институтът на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) подлежат на независим публичен надзор, който се осъществява от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

Дейността на регистрираните одитори в България законово изисква и извършване

на процедури, свързани със Закона за мерките срещу изпиране на пари и актовете по неговото прилагане и със Закона за мерките против финансиране на тероризма. Единните вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансиране на тероризма (ЕВПКПИПФТ) са основата, върху която регистрираният одитор осигурява и регламентира действията си за стриктното спазване на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП), Правилника за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ППЗ-МИП) и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ). ЕВПКПИПФТ са приети от УС на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) с **Протокол от 08.06.2012 г. и утвърдени със Заповед № 3-1237/21.06.2012 г.** на Председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“.

5. Законопроект за мерките срещу изпиране на пари и регистрирани одитори

Към края на месец октомври 2017 г. е на лице **Проект на Закон за мерките срещу изпирането на пари** (законопроекта), който е приет на първо четене на 6 октомври 2017 г. от Народното събрание. Налице са предложения за множество и съществени промени спрямо досегашната уредба, поради което е възприет подходът за изготвяне на проект на нов Закон за мерките срещу изпирането на пари, който да отмени действащия. Разработен е от междуведомствена работна група, съпредседателствана от ДАНС и МВР, и има за цел привеждането на българското законодателство в пълно съответствие и постигането на ефективно прилагане на изискванията на Директива (ЕС) 2015/849, международните стандарти, на Конвенцията на Съвета на Европа (<http://strategy.bg/publicconsultations/view.aspx?lang=bg-BG&id=2676>).

Определят се мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари, както и организацията и контролът по тяхното изпълнение.

Разписаните мерки за превенция включват:

- Комплексна проверка на клиентите;
- Събиране и изготвяне на документи и друга информация и тяхното съхраняване;
- Оценка на риска от изпиране на пари;
- Разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти;
- Разкриване на друга информация за целите на закона;
- Контрол върху дейността на задължените субекти и обмен на информация.

Подходът за прилагане на мерките по законопроекта, съобразно установения риск, е значително по-гъвкав в сравнение с този в действащия ЗМИП и би позволил изключения при наличието на определените в законопроекта условия, свързани с по-нисък риск, определен на базата на обективни критерии.

Спрямо сега действащия ЗМИП, в законопроекта е разширен и ясно е дефиниран списъкът задължени лица (двете групи задължени лица). По отношение на регистрирани одитори, следва да отбележим, че те са задължени лица от 2001 г.

С предложените законодателни изменения се въвеждат нови дефиниции за определяне на мерките, които следва да прилагат регистрираните одитори (вкл. другите категории задължени лица).

Мерките за предотвратяване и разкриване на действията по изпирането на пари са определени в чл. 3 от Законопроекта за мерките срещу изпирането на пари. Те включват: комплексна проверка на клиентите, събиране и изготвяне на документи и друга информация, и тяхното съхраняване, оценка на риска от изпиране на пари, разкриване на информация относно съмнител-

ни операции, сделки и клиенти, разкриване на друга информация за целите на закона, контрол върху дейността на задължените субекти и обмен на информация. Това се различава от настоящата уредба, където в чл. 3 на ЗМИП мерките са подробно уредени и включват наблюдение, събиране на информация, идентифициране и проверка на клиенти, действителни собственици, финансови, търговски и професионални отношения, рискови профили, съмнителни операции и сделки.

Очаква се след одобрението на законопроекта да се изготви Правилник за прилагане на закона, което ще е от ключово значение с оглед на вменяването на сериозни задължения, възможностите за различно тълкуване.

По отношение на комплексната проверка на клиентите, тя е уредена в Глава втора на законопроекта. Изрично са формулирани случаите, в които задължените по закона субекти задължително прилагат мерки за разширена комплексна проверка. Хипотезите съответстват на посочените в чл. 18–24 от Директивата и на предвидените в Препоръки 12, 13 и 15 на FATF. На задължените по закона лица е вменено задължението, на основата на оценката на риска, да разработят ефективни вътрешни системи, които да им позволят да идентифицират случаите, в които следва да се прилагат такива мерки.

Независимо от това, че така формулираните задължения кореспондират с изискванията на чл. 30 и чл. 31 от Директивата и на Препоръки 24 и 25 на FATF и имат за цел въвеждане на гаранции за възможността на задължените по закона субекти да извършват идентификация на действителните собственици и нейната проверка, възникват множество въпроси, ключов въпрос от които е за достъпа на задължените лица, вкл. и регистрираните одитори, до по-пълна и точна информация за собствеността на юридическите лица и правните

договорености (тръст, фондация, асоциация, сдружение). Това идентифициране се прилага много трудно на практика, включително и в случай на регистрация в офшорни зони и възможността регистрираният одитор да поиска официална информация от тази друга юрисдикция (Вейсел, 2013). В този случай регистрираният одитор следва да се оттегли от ангажимента си, при условие че основната роля на регистрирания одитор е да изразява мнение относно финансовите отчети.

На задължените лица също е вменено задължение за изготвяне на оценка на риска съобразно изискването на чл. 8 от Директивата. При изготвяне на тези оценки, задължените лица по закона отчитат съответните рискови фактори, включително тези, които се отнасят до клиентите, държавите или географските зони, предлаганите продукти и услуги, извършваните операции и сделки или механизмите за доставка.

Въз основа на изготвените оценки на риска, лицата определят рисковия профил на клиента и на деловото взаимоотношение с него и прилагат мерките по този закон в съответствие с определения рисков профил (в т.ч. и мерки за опростена или разширена комплексна проверка на клиентите).

6. Изводи и заключение

Целта на това изследване е да се проучи текущото състояние на прилаганите практики срещу изпирането на пари в България. Проучването е проведено от три гледни точки, които са както следва:

- Правна гледна точка, вкл. нови законодателни инициативи;
- Основни участници с тяхната роля;
- Отговорности и изисквания на регистрирания одитор.

България е транспонирила в своята национална правна рамка повечето от регула-

торните изисквания, приложими за страните-членки на ЕС. По отношение на прането на пари и финансирането на тероризма съществуват два закона – Закон за мерките срещу изпирането на пари и Закон за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ). Може да се заключи, че и двата закона са по-строги от стандартите на FATF.

По отношение на регистрираните одитори в България, дейността им е строго регламентирана от Закона за счетоводството, Закона за независимия финансов одит. Одиторите прилагат разпоредби от съответните закони, вътрешни процедури са налице. Професионалната асоциация на регистрираните одитори – ИДЕС играе решаваща роля в процеса на законово съответствие. ИДЕС е издала и някои етични кодекси, в които внимателно се третираят незаконните дейности – Етичния кодекс на професионалните счетоводители, приложим към всички членове на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), както и Единни вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансиране на тероризъм.

В становищата си от различни браншови организации (Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване и Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници), категорично споделят мнението за нарастване на административната тежест.

Новите законодателни изисквания (комплексна проверка на клиентите; оценка на риска от изпиране на пари; разкриване на информацията относно съмнителни операции, сделки и клиенти и др.) ще създадат сериозни предизвикателства за регистрираните одитори (Банкова, 2017). Очакванията са ИДЕС да играе още по-голяма роля, да предостави всеобхватни и цялостни насоки и да актуализира единните правила, като ги съобрази с новите изисквания. Струва си да се отбележи, че е необходимо

внимателно и точно да се обърне внимание на разликата в очакванията, тъй като регистрираните одитори от една страна са в ситуация на конфликт на интереси с риск за загуба на клиенти, а от друга страна източниците за получаване на информацията относно действителен собственик са ограничени, а и информацията за банкови трансакции, операции, плащания и др. достига до тях на по-късен етап. Можем да обобщим, че в законопроекта не всички от прилаганите мерки са лесно приложими, обективни и очакванията са за още по-голяма административна тежест.

Цитирани източници:

Банкова, Д., 2017. Одитът като фактор за превенция на икономическите престъпления в Европейския съюз и глобалния свят, доклад Тринадесета международна научна конференция на младите учени, УНСС и ВУЗФ, София.

(Bankova, D., 2017. Oditat kato faktor za preventsia na ikonomicheskite prestaplenia v Evropeiskia sayuz i globalnia svyat, doklad Trinadeseta mezhdunarodna nauchna konferentsia na mladite ucheni, UNSS i VUZF, Sofia)

Вейсел, А., 2013. Отговорности на регистрирания одитор за прилагане на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, ВУЗФ, София.

(Veisel, A., 2013 Otgovornosti na registrirania oditor za prilagane na merkite sreshtu izpiraneto na pari i finansiraneto na terorizma, VUZF, Sofia)

Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2001 г. за изменение на Директива 91/308/ЕИО относно превенцията на използването на финансовата система за целите на прането на пари.

(Direktiva 2001/97/EO na Evropeyskia parlament i na Saveta ot 4 dekemvri 2001 g. za izm-

енение на Директива 91/308/ЕО относно превенцията на използването на финансовата система за тselите на прането на пари)

Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Текст от значение за ЕИП.

(Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. за предотвратяване използването на финансовата система за тselите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Текст от значение за ЕИП)

Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕО и 83/349/ЕО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕО на Съвета. Текст от значение за ЕИП.

(Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕО и 83/349/ЕО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕО на Съвета. Текст от значение за ЕИП)

Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (Текст от значение за ЕИП).

(Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система

за тselите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (Текст от значение за ЕИП)

Закон за мерките срещу финансирането на тероризма. Обн. ДВ. бр. 16 от 18 февруари 2003 г., изм. ДВ. бр. 81 от 14 октомври 2016 г.

(Закон за мерките срещу финансирането на тероризма. Обн. ДВ. бр. 16 от 18 февруари 2003 г., изм. ДВ. бр. 81 от 14 октомври 2016 г.)

Закон за независимия финансов одит. Обн. ДВ. бр. 101 от 23 ноември 2001 г., отм. ДВ. бр. 95 от 29 ноември 2016 г.

(Закон за независимия финансов одит. Обн. ДВ. бр. 101 от 23 ноември 2001 г., отм. ДВ. бр. 95 от 29 ноември 2016 г.)

Закон за счетоводството. Обн., ДВ. бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., изм., бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 95 от 29.11.2016 г., бр. 97 от 6.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г.

(Закон за счетоводството. Обн., ДВ. бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., изм., бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 95 от 29.11.2016 г., бр. 97 от 6.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г.)

Abel, A. and J. Gerson, 2001. The CPA's Role in Fighting Money Laundering. *Journal of Accountancy*. 191 (6), 26-31.

Clarke, M., 1990. *Business Crime – Its Nature and Control*. Oxford: Polity Press.

Financial Action Task Force, 2006. Third Mutual Evaluation/Detailed assessment report. Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: Sweden. Paris: Financial Action Task Force on Money Laundering.

Financial Action Task Force, 2012. *International Standards on Combating Money Laundering*

and the Financing of Terrorism & Proliferation – The FATF Recommendations. Financial Action Task Force on Money Laundering.

Grumet, L., 2006. Money Laundering and the CPA – Fighting Apathy and Nonchalance. *The CPA Journal*. 76(4), 7.

He, P., 2010. A Typological Study on Money Laundering. *Journal of Money Laundering Control*. 13(1), 15-32.

Larsson, B., 2005. Patrolling the Corporation – The Auditors' Duty to Report Crime in Sweden. *International Journal of the Sociology of Law*. Vol. 33, 53-70.

Masciandaro, D., E. Takás and B. Unger, 2007. Black Finance: The Economics of

Money Laundering. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.

Melnik, S., 2003. Accountants' Anti Money-Laundering Responsibilities. *The CPA Journal*. Vol. 73, 50-51.

Reuter, P. and E. Truman, 2004. Chasing Dirty Money: The Fight Against Money Laundering. Washington DC: Institute for International Economics.

Schneider, S., 2004. Organized Crime, Money Laundering and the Real Estate Market in Canada. *Journal of Property Research*. 21(2), 99-118.

The Audit Quality Forum, 2005. Agency Theory and the Role of Audit. London: Institute of Chartered Accountants.